

STANOWISKO KOALICJI KLIMATYCZNEJ

dotyczące XV Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP15)

Dokument ten zawiera oczekiwania Koalicji Klimatycznej wobec Konferencji COP15, która odbędzie się w grudniu 2009 w Kopenhadze. Koalicja uznaje za kluczowe **zawarcie podczas Konferencji prawnie wiążącego globalnego porozumienia w sprawie walki ze zmianami klimatu**. Poniżej przedstawione są główne postulaty wobec treści porozumienia, których realizacja jest niezbędna by utrzymać wzrost temperatury na kuli ziemskiej w stosunku do okresu przedprzemysłowego znacznie poniżej niebezpiecznego poziomu 2°C.

Powstrzymanie zmian klimatu

- **Wzrost średniej globalnej temperatury** nie tylko nie może przekroczyć 2°C w stosunku do poziomów przedprzemysłowych, ale powinien być znacznie niższy. By to osiągnąć, **globalne emisje muszą osiągnąć maksimum przed upływem kolejnego okresu zobowiązań (2013-2017)**. Następnie emisje muszą wykazać znaczący spadek, tak by do 2050 roku osiągnąć redukcję o przynajmniej 80% w stosunku do roku 1990.
- **Kraje rozwinięte** powinny przyjąć prawnie wiążące cele redukcji emisji **do 2020 r. o przynajmniej 40% w stosunku do roku bazowego 1990**. Znaczna większość tej redukcji powinna zostać osiągnięta dzięki działaniom krajowym (minimum 3/4). Państwa te powinny także zacząć przygotowywać i wprowadzać w życie plany budowania gospodarki zero-emisyjnej.
- **Kraje rozwijające się** powinny zobowiązać się do ograniczenia do 2020 roku wzrostu swoich emisji o 15-30% w stosunku do scenariusza „business as usual” (BAU), uwzględniając w pierwszej kolejności działania wymagające niskich nakładów finansowych, które mogą być podjęte przez kraje rozwijające się bez pomocy z zewnątrz. Jednak konieczne jest także zapewnienie odpowiedniego finansowego i technologicznego wsparcia ze strony krajów rozwiniętych.
- Nowe porozumienie musi zawierać skuteczny mechanizm gwarantujący zahamowanie **wylesiania i degradacji lasów** (Reduction of Emissions from Deforestation and Forest Degradation, REDD). Konieczne jest zatrzymanie wylesiania do roku 2020, do czego niezbędne jest wsparcie finansowe zapewnione przez kraje rozwinięte. Redukcje w ramach REDD powinny być mierzalne, raportowane i weryfikowalne. Polityka REDD musi być spójna z celami zrównoważonego rozwoju, promującymi ochronę środowiska i bioróżnorodności oraz zabezpieczającymi prawa lokalnych społeczności i rdzennych mieszkańców. Działania w tym zakresie należy podjąć jak najszybciej.

- Działania na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych powinny objąć sektory **transportu lotniczego i morskiego**.
- **Elastyczne mechanizmy redukcji emisji**, a szczególnie mechanizm czystego rozwoju (Clean Development Mechanism, CDM), powinny zostać zreformowane tak, by generowane przez nie fundusze były dystrybuowane w sposób bardziej zrównoważony, do krajów, gdzie potrzeby zewnętrznego wsparcia działań na rzecz redukcji emisji są największe i na projekty, których realizacja przyczyni się do najwyższej rzeczywistej redukcji emisji. **Z finansowania w ramach elastycznych mechanizmów redukcji emisji powinny być wyłączone technologie nie zrównoważone, takie jak energetyka jądrowa.**

Adaptacja i ochrona najbardziej zagrożonych krajów

Nowe porozumienie musi umożliwiać najbardziej narażonym krajom przystosowanie się, tam gdzie to możliwe, do obecnych i przyszłych skutków zmian klimatu. Niezbędne jest wprowadzenie **planu działań adaptacyjnych** (Adaptation Action Framework, AAF).

Jednocześnie wszystkie strony powinny zdać sobie sprawę z faktu, że wczesne redukcje emisji przyczyniają się do zmniejszenia kosztów adaptacyjnych. Utrzymanie bieżących tendencji wzrostu emisji oznaczałoby, że wiele zagrożonych krajów, społeczności i ekosystemów osiągnie punkt, w którym adaptacja nie będzie dłużej możliwa. Już obecne skutki klimatu wymagają mechanizmów ubezpieczenia od zagrożeń klimatycznych (Climate Risk Insurance Mechanism, CRIM) oraz tworzenia systemów odbudowy zniszczeń.

Postęp w negocjacjach wymaga również uregulowania zaległych płatności dla najsłabiej rozwiniętych krajów (Least Developed Countries, LDC), przeznaczonych na wdrażanie ich **planów adaptacyjnych** (National Adaptation Plans of Action, NAPAs) oraz uruchomienia dodatkowych źródeł finansowania dla państw zagrożonych spoza grupy krajów najsłabiej rozwiniętych (non-LDC) na rozwijanie i rozpoczęcie wdrażania Narodowych Planów Adaptacyjnych (NAPs).

Finanse

- Kraje rozwinięte powinny zobowiązać się do zapewnienia finansowania ze środków publicznych na działania w krajach rozwijających się w wysokości **przynajmniej 110 mld euro** rocznie do 2020 roku. Kwota ta obejmuje 40 mld euro rocznie na rozwój niskoemisyjnych technologii, 40 mld euro na adaptację do zmian klimatu i 30 mld euro na zatrzymanie wylesiania. Fundusze muszą być dodatkowe w stosunku do zadeklarowanych celów Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (Official Development Assistance, ODA) i powinny być zarządzane w ramach Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC).
- Konieczne jest stworzenie dodatkowych mechanizmów finansowania, przewidywalnych i przejrzystych (jak np. propozycja norweska – **aukcja około 10% pozwoleń na emisję**). Mogą one łączyć się z **podatkiem od emisji lub zużycia paliw w transporcie lotniczym i morskim**. Środki te powinny być kierowane bezpośrednio do międzynarodowego funduszu klimatycznego.

Dodatkowo inne, publiczne i prywatne źródła finansowania, pozostające poza UNFCCC, mogą być zaliczone na poczet zobowiązań krajów rozwiniętych, jeśli spełnią uzgodnione kryteria UNFCCC.

- Konieczne jest uniknięcie podwójnego liczenia offsetowania jako wypełniania celu redukcyjnego kraju rozwiniętego i pomocy finansowej krajom rozwijającym się.

Forma prawna

- Porozumienie z Kopenhagi musi być dokumentem prawnie wiążącym, możliwym do ratyfikacji, obejmującym Protokół z Kioto wraz z poprawkami oraz Protokół z Kopenhagi, a także pakiet decyzji dotyczących implementacji.

Okres zobowiązań i mechanizm weryfikacji

Porozumienie z Kopenhagi powinno podtrzymać zawarty w Protokole z Kioto system pięcioletnich okresów zobowiązań, rewizja kolejnego okresu zobowiązań powinna rozpocząć się w 2013 roku, zaś przegląd naukowy w 2014, w oparciu o 5 Raport Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC). W porozumieniu powinna znaleźć się klauzula o możliwych dodatkowych przeglądach, na wypadek pojawienia się alarmujących doniesień naukowych, sygnalizujących potrzebę zaostrożenia zobowiązań.

Rola Polski w procesie negocjacji

Polska powinna aktywnie uczestniczyć w formułowaniu ambitnego stanowiska Unii Europejskiej podczas negocjacji, mając na uwadze przyszłość naszego społeczeństwa, konkurencyjność niskowęglowej, energooszczędnej gospodarki, ochronę najuboższych mieszkańców naszej planety przez skutkami zmian klimatu oraz zachowanie bioróżnorodności, a także naukowe rekomendacje dotyczące celów redukcji emisji.

Członkowie Koalicji Klimatycznej¹: Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju, Fundacja Aeris Futuro, Fundacja Efektywnego Wykorzystania Energii, Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej Zielona Akcja, Fundacja Ekologiczna Arka, Greenpeace Polska, Instytut na rzecz Ekorozwoju, Klub Gaja, Liga Ochrony Przyrody, Polska Zielona Sieć, Polski Klub Ekologiczny Okręg Dolnośląski, Polski Klub Ekologiczny Okręg Górnośląski, Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki, Polski Klub Ekologiczny Okręg Wielkopolski, Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia, Społeczny Instytut Ekologiczny, WWF Polska, Zielone Mazowsze.

¹ Koalicja Klimatyczna jest porozumieniem 18 organizacji pozarządowych. Jej misją jest wspólne działanie w celu zapobiegania wywołanym przez człowieka zmianom klimatu dla dobra ludzi i środowiska.

